

Пояснювальна записка до Плану розвитку архівної справи в Харківській області на 2017 рік

В основу Плану розвитку архівної справи в Харківській області на 2017 рік покладено зведені показники діяльності Державного архіву Харківської області (далі – Державний архів) та архівних установ низової ланки (27 архівних відділів районних державних адміністрацій та 6 архівних відділів міських рад), визначені на підставі оцінки реального стану справ, наявних фінансових та трудових ресурсів.

Пріоритетними завданнями на 2017 рік передбачено виконання заходів, що впливають з Програми здійснення контролю за наявністю, станом та рухом документів НАФ на 2009-2019 роки, затвердженої наказом Державного комітету архівів України від 10.11.2009 № 190, листа Державної архівної служби України щодо планування роботи державних архівних установ на 2017 рік та звітність за 2016 рік, наказів і доручень Державної архівної служби України, розпоряджень і доручень обласної державної адміністрації.

1. Забезпечення збереженості та державний облік документів Національного архівного фонду

Як і в попередні роки, передбачається здійснення низки заходів, спрямованих на поліпшення фізичного стану документів.

1.1. На рівні показників минулого року залишено планові показники з реставрації документів I-IV складності на паперовій основі: 2017 року, як і 2016 року, показник становить 25 500 аркушів.

1.2. Планові показники обсягу робіт із ремонту документів у Державному архіві на поточний рік також залишено на рівні показників минулого року (заплановано здійснити ремонт 14 500 аркушів). Архівними відділами райдержадміністрацій (далі - РДА) та міськрад заплановано ремонт 1025 аркушів документів.

1.3. На рівні майже минулорічних планових показників у Державному архіві залишені показники з опрацювання та підшивки документів (передбачено опрацювати 450 од.зб.). Архівними установами низової ланки заплановано опрацювати і підшити 582 од.зб.

1.4. За відсутності належного фінансування роботи з консерваційно-профілактичного оброблення страхового фонду, кіно-, фото-, фоно- та відео документів у Державному архіві не плануються.

1.5. Відсутність обладнання для створення страхового фонду на документи з паперовою основою унеможливорює відновлення робіт зі створення страхового фонду на документи Національного архівного фонду, що зберігає Державний архів. Тому проведення даних видів робіт 2017 року не планується. За умови придбання вищевказаного обладнання роботи зі створення страхового фонду на документи з паперовою основою, перш за все, особливо цінних документів, та створення фонду користування, будуть відновлені.

1.6. Незмінними у Державному архіві 2017 року залишаються планові показники з картонування справ – 3 900 од. зб. Проте їх виконання буде здійснено за умови відповідного фінансування. Архівними відділами низової ланки заплановано закартонувати 9827 од.зб.

1.7. На виконання завдань і заходів, передбачених Програмою здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2015-2019 роки, 2017 року Державним архівом планується перевірити 74 304 од.зб.

В архівних установах низової ланки планується перевірити наявність та фізичний стан 32345 од. зб.

Буде продовжено роботу з розшуку невиявлених справ.

1.8-1.10. З метою виявлення унікальних документів, що зберігаються у Державному архіві, заплановано переглянути 848 од. зб. управлінської документації у фондах дорадянського періоду.

На підставі «Переліку всесвітньо відомих осіб, інформація про яких може міститися в унікальних документах НАФ», переглянуто список фондів особового походження, що зберігаються у Державному архіві. За результатами проведеної роботи з'ясовано, що у Державному архіві зберігаються фонди особового походження, які на регіональному рівні можна віднести до особливо цінних. Ураховуючи, що в Державному архіві відсутні документи про осіб, визначених у вищезазначеному Переліку, виявлення унікальних документів у фондах особового походження не планується.

В архівних установах низової ланки, з метою виявлення унікальних документів, планується переглянути 1690 од. зб. управлінської документації.

За умови виявлення унікальних документів планується складання та подання їх анотованих переліків на розгляд ЦЕПК Укрдержархіву, а у разі схвалення переліків останнім – проведення грошової оцінки унікальних документів, створення їх страхового фонду та страхування.

Планується провести страхування 3-х унікальних документів, які зберігаються у Державному архіві.

Триватимуть роботи з підготовки до видачі справ за межі архівосховищ та їх повернення на місця, знепилювання справ, в'язок, картонажів тощо; перевірка правильності підкладки справ та описів, повернутих після користування.

Упродовж 2017 року планується переглянути 150 матеріальних носіїв секретної інформації.

Пріоритетними напрямками у роботі Державного архіву упродовж 2017 року залишаються питання зміцнення матеріально-технічної бази Державного архіву, організації інформаційно-роз'яснювальної роботи серед керівників підприємств, установ та організацій – фондоутворювачів Державного архіву щодо збереження документів, які відкладаються у процесі їх діяльності; виконання пункту 4 доручення Президента України від 19 жовтня 2012 року № 1-1/2831 щодо будівництва окремої будівлі для розміщення в ній Державного архіву.

2. Створення та розвиток довідкового апарату до документів Національного архівного фонду

Планується здійснення комплексу заходів щодо створення та розвитку довідкового апарату до документів Національного архівного фонду.

2.1. У 2017 році планується описати 40 од. зб. управлінської документації, обсяги описування документів особового походження, фото-, фотодокументів у Державному архіві залишено на рівні минулого року. Відеодокументів планується описати 15 од. обл. Архівним відділом Чугуївської РДА заплановано описати 130 од.зб. управлінської документації.

2.2. У 2017 р. Державним архівом планується удосконалити 12 описів фондів дорадянського періоду на 1284 од.зб. управлінської документації, а саме:

1. Ф-3, оп. 14, Канцелярія Харківського губернатора за 1807 р.;
2. Ф-419, оп. 1, Зміївський повітовий з'їзд земських начальників, м. Зміїв Харківської губернії, за 1900 р.;
3. Ф-420, оп. 1, Ізюмський повітовий з'їзд земських начальників, м. Ізюм Харківської губернії, за 1900-1917 р.;
4. Ф-487, оп. 1, Харківське губернське у міських справах присутствіє, м. Харків, за 1870-1879 рр. ;
5. Ф-588, оп. 1, Земський начальник 2-ї діляниці Вовчанського повіту Харківської губернії, м. Вовчанськ Харківської губернії, за 1898, 1903, 1906-1907, 1909-1911 рр.;
6. Ф-591, оп.1, 2, Земський начальник 5-ї діляниці Вовчанського повіту Харківської губернії, м. Вовчанськ Харківської губернії, за 1890-1910, 1913 рр.;
7. Ф-598,оп. 1, Вовчанський з'їзд мирових посередників, м. Вовчанськ Харківської губернії, за 1862-1874 рр.;
8. Ф-713, оп. 1, Земський начальник 3-ї діляниці Богодухівського повіту Харківської губернії, м. Богодухів Харківської губернії, за 1891 р.;
9. Ф-714, оп. 1, Земський начальник 4-ї діляниці Валківського повіту Харківської губернії, с. Нова Водолага Харківської губернії, за 1896 р.;
10. Ф-715, оп. 1, Земський начальник 2-ї діляниці Зміївського повіту Харківської губернії, с. Андріївка Зміївського повіту Харківської губернії, за 1891, 1911-1915, 1917-1919 рр.;
11. Ф-966, оп. 1, Земський начальник 3-ї діляниці Валківського повіту Харківської губернії, м. Валки Харківської губернії, за 1910-1912 рр.

Кількісні показники удосконалення описів зменшено у порівнянні з 2016 роком у зв'язку зі скороченням штатної чисельності відділу.

Архівними відділами Близнюківської та Краснокутської РДА планується удосконалити та переробити описи на 216 од. зб. управлінської документації.

2.3. Триватимуть роботи з каталогізації управлінської документації, документів особового походження, фото-, фоно- та відеодокументів. У Державному архіві планується продовжити каталогізацію управлінської документації (130 од. зб./1000 карток) – подокументно розробити протоколи засідань сесій Красноградської районної ради та протоколи засідань її виконавчого комітету за 1943–1952 рр. (ф. Р-4637, оп. 1). Також передбачається здійснити каталогізацію документів особового походження (50 од. зб./50 карток), фотодокументів (50 од. зб./50 карток), фонодокументів (10 од. зб./10 карток), відеодокументів (15 од. зб./15 карток).

Архівними установами низової ланки планується тематична розробка основних фондів та таких, що часто використовуються у роботі: (передбачено переглянути 617 од. зб., на які скласти 2338 карток). Архівним відділом Краснокутської РДА заплановано розробити 10 од.зб. особового фонду та скласти 10 карток.

Традиційно проводитиметься робота із взяття на облік нових надходжень документів до архіву, складання на них облікових документів, внесення даних до «Відомостей про зміни у складі та обсязі фондів», складання паспорту архіву тощо.

Певна увага приділятиметься веденню картотеки обліку місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні в державних архівних установах, архівних відділах міськрад, трудових архівах, у правонаступників, органах вищого рівня та інших установах. Водночас на власному веб-сайті Державного архіву у рубриці «Звернення громадян» поповнюватимуться відомості про місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні у правонаступників та інших установах.

3. Формування Національного архівного фонду й експертиза цінності документів. Організація зберігання документів в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій

3.1. Перевантаженість власних фондосховищ Державного архіву унеможлиблює здійснення процедури приймання до них документів Національного архівного фонду (далі – НАФ) від підприємств, установ та організацій міста й області. Приймання документів здійснюватиметься в окремих випадках, зокрема, у разі ліквідації установи без правонаступника. Виключення лише віднесено до документів Державного архіву, що відкладаються у процесі його діяльності: 2017 року планується прийняти на державне зберігання документи НАФ у кількості 35 од. зб. та 10 од. зб. документів з особового складу.

На рівні планових показників минулого, 2016 року, залишаються показники з приймання на постійне зберігання до Державного архіву

документів особового походження (50 од. зб.), фото- (50 од. обл.), фоно- (10 од. обл.) та відеодокументів (15 од. обл.).

Державними архівними установами низової ланки планується прийняти на зберігання 13259 од. зб. управлінської документації.

3.2. На засіданнях експертно-перевірної комісії (ЕПК) Державного архіву планується розглянути та схвалити описи справ на управлінську документацію (18 000 од. зб.), документи особового походження (50 од. зб.), фотодокументи (50 од. обл.), фонові документи (10 од. обл.) та відеодокументи (15 од. обл.); погодити описи справ з особового складу на 15 000 од. зб., 100 номенклатур справ, 2 інструкції з діловодства та 5 положень про експертні комісії. Ці показники були визначені виходячи з того, що більша кількість установ, підприємств та організацій – джерел формування НАФ Держархіву області, у зв'язку із затвердженням нових нормативних документів (переліку, типових положень та типової інструкції) вже погодила вищезазначені документи на засіданні ЕПК протягом 2013 по 2016 років. Погодження положень про архівний підрозділ не заплановано зовсім, так як відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 03.02. 2016 № 309/5 положення про архівний підрозділ складають лише ті установи, які мають архів, як окремий структурний підрозділ, а кількість таких установ щороку зменшується.

ЕК архівних відділів РДА та міських рад області планують схвалити на своїх засіданнях описи справ постійного зберігання на 10338 од. зб. управлінської документації та погодити описи справ з особового складу на 4866 од. зб., 176 номенклатур справ, які подати на розгляд ЕПК Державного архіву.

Крім того, ЕК архівних відділів РДА та міських рад області планують погодити на своїх засіданнях 36 інструкцій з діловодства, 98 положень про ЕК. Погодження положень про архівний підрозділ не заплановано.

3.3. Архівним відділом Чугуївської РДА заплановано проведення експертизи цінності 130 од. зб., що зберігаються в архіві.

3.4. 2017 року Державним архівом передбачено роботу з упорядкування на договірних засадах управлінської документації постійного зберігання (200 од. зб.) та документів з особового складу (60 од. зб.).

Серед архівних установ низової ланки Архівним відділом Золочівської РДА передбачено проведення робіт з упорядкування на договірних засадах 100 од. зб. управлінської документації постійного зберігання та 40 од. зб. з особового складу.

3.5.1. Оскільки діючим законодавством заборона на проведення перевірок контролюючими органами, до яких відносяться і державні архівні установи, закінчується у 2016 році, на 2017 рік заплановано проведення 40 комплексних та 40 тематичних перевірок роботи архівних підрозділів та ділових служб

установ, підприємств та організацій – джерел формування НАФ Держархіву області.

Архівні відділи РДА та міських рад області запланували 81 комплексну, 120 тематичних та 48 контрольних перевірок роботи архівних підрозділів установ, підприємств та організацій з вище зазначеного.

3.5.2. У 2017 році Державним архівом та архівними установами низової ланки не планується проведення оглядів забезпечення збереженості документів НАФ.

3.5.3. З метою підвищення фахового рівня працівників місцевих державних архівних установ області планується проведення 3-ох семінарів, для працівників діловодних, експертних та архівних служб установ, підприємств та організацій м. Харків – 2-ох семінарів (30 слухачів).

Архівні відділи РДА та міських рад області планують провести 67 семінарів із підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб установ, підприємств, організацій, до яких залучити 1523 слухача.

2017 року Державний архів планує взяти участь у роботі 1 семінару з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб установ на запрошення останніх, а представники архівних установ низової ланки планують взяти участь у 28 таких семінарах, до яких вони залучатимуться районними державними адміністраціями та міськими радами області.

4. Використання інформації документів Національного архівного фонду

Робота з використання інформації документів Національного архівного фонду в Державному архіві, як і у попередні роки, здебільшого зорієнтована на виконання наказів, доручень Укрдержархіву, розпоряджень та доручень обласної державної адміністрації.

4.1. Кількість інформаційних листів, що планується підготувати 2017 року Державним архівом та надіслати установам та організаціям Харкова й області за різними тематиками, становить **3**. Архівними відділами районних державних адміністрацій та міськрад області заплановано підготувати 39 листів.

На виконання наказів Державної архівної служби України (Укрдержархіву) від 29.06.2011 № 176/06 «Щодо виконання розпорядження Президента України від 21 червня 2011 р. № 204/2011-рп «Про додаткові заходи з пошуку, дослідження і впорядкування місць поховання жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу», від 01.08.2011 № 19 «Про вшанування пам'яті жертв Голокосту», від 23.02.2015 № 36 «Про участь державних архівів у заходах із вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні» та від 16.06.2016 «Щодо заходів з відзначення подій Української революції 1917-1921 років та вшанування пам'яті її учасників на період до 2012 року» планується робота з

подальшого виявлення документів воєнної тематики, що висвітлюють події Другої світової війни, увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні та вищевказаних пам'ятних дат, складання їх переліків та надання їх ксерокопій установам для використання при підготовці тематичних лекцій, уроків пам'яті, виставок тощо. Державним архівом планується на підставі виявлених документів також підготувати статті та ініціативні листи з зазначених тематик.

На виконання Закону України від 09.04.2015 № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та заборону пропаганди їхньої символіки» передбачається проведення роботи з виявлення архівної інформації репресивних органів.

На виконання наказу Укрдержархіву від 25.11.2015 № 173 «Про участь державних архівів у заходах з відзначення пам'яті захисників України на період до 2020 року», та доручення Державної архівної служби України від 18.10.2016 № 02.3/2952 про надання пропозицій до Плану заходів з відзначення 100-річчя від дня створення системи архівних установ в Україні триватиме робота з виявлення, вивчення та оприлюднення архівних документів, пов'язаних з українським визвольним рухом, з історією українського державотворення, з історією діяльності українських державних архівних установ, також буде продовжена робота з виявлення документів краєзнавчого характеру, з історії різних народів, які проживали на території Слобожанщини.

4.2. Пріоритетним напрямом роботи державних архівних установ області залишається забезпечення фізичних та юридичних осіб в одержанні ними довідок за відповідними запитами.

У 2017 році заплановано виконання **1 175** тематичних запитів, **5 492** запитів соціально-правового характеру, у тому числі **1 119** майнових, **160** – генеалогічних та **1 200** – актів цивільного стану. На особистому прийомі планується розглянути **5 153** звернення від громадян.

Триватиме робота над поповненням картотеки обліку місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні в державних архівних установах, архівних відділах міських рад, трудових архівах, у правонаступників, органах вищого рівня та інших установах.

4.3. Значна увага приділятиметься популяризації архівних документів. В цілому по області планується підготувати та відкрити 66 виставок, у тому числі **15** виставок архівних документів та друкованих видань у Державному архіві. Зокрема:

- До Дня Соборності України;
- До Міжнародного Дня вшанування пам'яті жертв Голокосту;
- До 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років;
- До Дня Героїв Небесної Сотні on-line;
- До 203-ої річниці народження Т.Г. Шевченка;
- З історії грецької діаспори – on-line;
- До 72-ої річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні;
- До Дня пам'яті жертв політичних репресій в Україні – on-line;

- До Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни;
- До Дня Конституції України;
- На честь 74-ої річниці визволення міста Харкова;
- До Дня Державного Прапора України та 26-ої річниці незалежності України;
- До Дня захисника України;
- Видатний український історик Д.М. Багалій (до 160-річчя від дня народження);
- До Дня пам'яті жертв голодоморів.

В цілому у держархіві області планується підготувати 3 телепередачі, 3 радіопередачі та 4 публікації у пресі. В архівних установах низової ланки планується підготувати 4 радіопередачі, 1 телепередача та 48 публікацій у пресі.

Триватиме робота з підготовки власного науково-інформаційного видання «Харківський архівіст», збірника документів «Вірмени на Харківщині».

Для студентів харківських вузів традиційно планується проведення лекцій, ознайомчих екскурсій по Державному архіву, науково-виробничої практики для студентів харківських ВНЗів.

4.4. В читальних залах державних архівних установ області планується організувати роботу 429 вітчизняних та 5 іноземних користувачів, для чого планується підготувати та видати 8613 архівних справ.

5. Зміцнення матеріально-технічної бази архівів, їх охоронної і пожежної безпеки

Планується проведення низки заходів, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази державних архівних установ.

5.1. Триватиме робота з виконання пункту 4 доручення Президента України від 19.10.2012 № 1-1/2831 щодо будівництва окремої будівлі для розміщення Державного архіву.

5.2. У 2017 році на 1-й сесії Харківської обласної ради заплановано затвердження Програми розвитку архівної справи на 2017-2021 роки, до якої включено фінансування у 2017 році капітального ремонту в будівлі по вул. Мироносицька, 41 (ремонт фасадної частини будівлі та заміна вікон).

З метою покращення умов зберігання документів заплановано ремонт 1 приміщення (архівосховища) загальною площею 60 кв.м. в Архівному відділі Зміївської РДА.

5.3 - 5.8 Робота не планується.

Здійснюватимуться заходи з охорони праці, зі створення фонду користування документами НАФ; за наявності відповідного фінансування проводитиметься атестація робочих місць.

Державний архів як і раніше забезпечуватиме участь державних службовців у навчанні за професійними програмами та у тематичних короткотермінових семінарах при відповідних навчальних закладах.

Здійснюватиметься постійне оновлення інформації власного веб-сайту; за умови відповідного фінансування триватиме робота з побудови, впровадження та сертифікації комплексної системи захисту інформації, тощо.

**Заступник директора
Державного архіву Харківської області**

Є.О. Куш

Гнезділо 715 73 15
Ельксніт 731 42 29